Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk

Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Telefoon 14 033
www.nijkerk.eu

Handelsregister
32165156

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van	n.v.t.	**Ons kenmerk**	1728884
Uw kenmerk	n.v.t.	**Bijlage**	n.v.t.
Datum	5 juni 2024	**Behandeld door**	H. Schreuder
Onderwerp	Herijking Routekaart Energieneutraal	**Team**	Vakspecialisten

Geachte heer, mevrouw,

De raad heeft op 27 juni 2019 besloten (raadsbesluit 2019-054, beslispunt 6) om ‘de routekaart Nijkerk Energieneutraal in 2023 - of zoveel eerder als nodig is - te actualiseren.’ In de raadsvergadering van 2 november 2023 gaf wethouder Windhouwer aan ‘begin tweede kwartaal 2024 met een procesvoorstel met een procesvoorstel naar de raad te komen voor de evaluatie en herijking van het duurzaamheidsprogramma’ (zie ook LTA nr. 295). Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over het genoemde procesvoorstel.

We gaan eerst kort in op nut en noodzaak van deze actualisatie. Daarna staan we stil bij de afbakening. Vervolgens beschrijven we het proces dat we willen doorlopen inclusief de wijze waarop we de samenleving en gemeenteraad hierbij willen betrekken. We ronden het procesvoorstel af met de planning die we voor ogen hebben.

1. Waarom een actualisatie? (nut en noodzaak)

Nieuwe kaderstelling op landelijk, regionaal en lokaal niveau
De afgelopen jaren hebben overheden op alle niveaus nieuwe kaders ontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan de landelijke Klimaatwet, het klimaatplan en wetgeving die in ontwikkeling is op het vlak van de warmtetransitie. Ook op provinciaal niveau is het zon- en windbeleid aangescherpt. Dit werkt weer door op het niveau van de Regio Foodvalley. Tot slot zijn lokaal kaderstellende plannen vastgesteld zoals de Transitievisie warmte en het beleidskader Lokaal eigenaarschap. Deze nieuwe kaders leiden

ertoe dat herijking van de lokale doelstellingen nodig is en bepalen daarmee de ruimte voor lokale inspanningen en projecten.

Huidige routekaart en uitvoeringsprogramma zijn toe aan actualisatie
De huidige Routekaart Nijkerk Energieneutraal 2050 is vastgesteld in 2019. In deze routekaart is een toekomstvisie en ambitie neergezet, vertaald in concrete mijlpalen (tussendoelen). Op basis van deze tussendoelen is een Uitvoeringsprogramma Nijkerk Energieneutraal opgesteld voor de periode 2020 - 2023. Nu de uitvoeringsperiode is verstreken en de kaderstelling is veranderd is het een logisch moment om de inspanningen te evalueren en te bepalen wat dat heeft opgeleverd.

Maatschappelijke ontwikkelingen zoals netcongestie
Naast de beleidsmatige ontwikkelingen is er de afgelopen jaren tijdens de uitvoering veel geleerd en staan ook de maatschappelijke ontwikkelingen niet stil. Enkele voorbeelden hiervan zijn de maatschappelijke acceptatie van grootschalige energieopwekking, het tempo en de complexiteit waarop woningen aardgasvrij gemaakt kunnen worden en de netcongestieproblematiek; waarbij de grenzen van wat het stroomnet aan kan bereikt zijn of spoedig in beeld komen. Deze nieuwe inzichten vragen om herijking van de routekaart en het uitvoeringsprogramma.

Extra middelen vanuit het Rijk voor uitvoering
Tot slot zijn er naast aangescherpte ambities vanuit het Rijk (zie ‘nieuwe kaderstelling’) de afgelopen jaren extra middelen uitgekeerd aan de gemeente om invulling te kunnen geven aan deze ambities. Soms betreffen dit algemene uitkeringen gekoppeld aan nieuwe taken ten gevolge van het landelijke klimaatakkoord, zoals de CDOKE-gelden. Het betreffen soms specifieke uitkeringen (SPUK’s) over thema’s zoals energiearmoede en isolatie. Deze nieuwe middelen vragen om bijstelling van het uitvoeringsprogramma.

Bovenstaande redenen maken dat het nu een goed moment is om de huidige ambities, doelen en inspanningen te evalueren en voor de toekomst de (tussen)doelstellingen te herijken en daarbij een passend duurzaamheidsprogramma voor de periode 2024 - 2028 op te stellen.

2. Wat is de scope van deze actualisatie? (afbakening)

De routekaart Nijkerk Energieneutraal 2050 beschrijft de visie en het einddoel. Belangrijk om vooraf vast te stellen is dat het einddoel zelf niet ter discussie staat, omdat dit is verankerd in landelijke wet- en regelgeving. Wel nodig is om het einddoel te vertalen in realistische en meetbare tussendoelen voor 2030. We zien het evalueren van de huidige routekaart en het vaststellen van nieuwe (tussen)doelen als taak van de raad. De vervolgvraag is dan wat de gemeente Nijkerk gaat doen om deze tussendoelen te bereiken. Daarvoor actualiseren we het Uitvoeringsprogramma Nijkerk Energieneutraal. We zien de actualisatie van dit uitvoeringsprogramma als een bevoegdheid van het college. Als vanuit de actualisatie van het uitvoeringsprogramma blijkt dat bijstelling van de doelen of het budget nodig is betrekken we de gemeenteraad daarbij.

3. Hoe pakken we het proces aan?
We stellen een proces voor bestaande uit zes stappen:

Per stap beschrijven we kort op welke wijze de gemeenteraad hierbij betrokken wordt.

Stap 1 - Start
We zetten het proces goed in de steigers brengen in kaart wie we hier allemaal bij willen betrekken (participatie). Met alle betrokkenen organiseren we een startbijeenkomst.

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): we informeren de gemeenteraad door middel van voorliggende raadsinformatiebrief over het te doorlopen proces.

Stap 2 - Stand van zaken
We brengen in kaart welke activiteiten de afgelopen jaren zijn uitgevoerd en welke resultaten zijn bereikt. Hierbij betrekken we ook de terugkoppeling Uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte. In hoeverre is het bereiken van de doelstellingen dichterbij gekomen of juist verder uit beeld geraakt? We pakken dit thematisch aan: opwek, besparing, conversie en netwerk. Hierbij brengen we ook de gewijzigde kaderstelling in beeld (landelijk, regionaal en lokaal).

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): de stand van zaken willen we graag met u als raad delen tijdens een beeldvormende bijeenkomst. We presenteren dan waar we staan en benoemen daarbij welke activiteiten we tot nu toe hebben uitgevoerd en geven knelpunten aan in relatie tot de gemeentelijke ambities.
- Na de beeldvorming waarin we de stand van zaken hebben toegelicht, zullen we de jaarlijks voortgangsrapportage uitvoering Routekaart Nijkerk Energieneutraal conform toezegging LTA nr. 336[1] opstellen en aan u toezenden. Hierbij betrekken we ook de terugkoppeling Uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte, conform toezegging LTA nr. 635[2]. Daarmee zijn genoemde toezeggingen afgedaan en maken we in het kader van herijking een nieuwe afspraak over monitoring van de voortgang.

---

[1] *Jaarlijks met een rapportage te komen om de voortgang van de uitvoering van de Routekaart Nijkerk energieneutraal te monitoren; daarin wordt ingegaan op zowel energiebesparing als duurzame opwek. Ook wordt de voortgang van innovatieve technieken hierin meegenomen.*
[2] *Wethouder Dijksterhuis zegt toe de terugkoppeling van het uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte mee te nemen in de monitor. Er zijn twee à drie momenten voor een terugkoppeling ingepland. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om specifieke onderwerpen separaat te agenderen voor bespreking. Deze momenten worden ingepast in de planning en control cyclus. Wanneer er twijfel bestaat of consultatie nodig is, zal de basisgedachte altijd zijn het gesprek aan te gaan met de raad.*

Stap 3 - Visie/ambitie
Op basis van de evaluatie herijken we de doelstellingen en houden we de lokale ambitie tegen het licht. Handhaven we de huidige ambitie? Of moeten we juist temporiseren of versnellen. We denken na over het na te streven einddoel (2050) en realistische tussendoelen (2030) die we in de toekomst kunnen gebruiken om te bepalen of we op koers liggen. We leggen deze herijkte doelstellingen vast als basis voor stap 4 en bespreken in combinatie met het uitvoeringsprogramma met de raad.

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): komt terug in combinatie met stap 4.

Stap 4 - Uitvoeringsprogramma
Op basis van de herijkte doelstellingen denken we na over een uitvoeringsstrategie. Daarbij denken we na over vragen als: Welke rol nemen we in als gemeente bij het bereiken van doelstellingen? Met welke lopende projecten gaan we door, waar gaan we mee stoppen en welke nieuwe inspanningen, projecten en activiteiten starten we de komende jaren op? We gaan onderzoeken of we de doelen en inspanningen met elkaar in verband kunnen brengen in een aantal scenario's.

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): tijdens een beeldvormende bijeenkomst presenteren we de (herijkte) doelstellingen en een uitvoeringsprogramma die ervoor zorgt dat de doelen bereikt kunnen worden. Hierdoor ontstaat inzicht in de samenhang tussen de doelen enerzijds en uitvoering anderzijds. In een raadscommissie horen we vervolgens graag wat u hiervan vindt en werken dit verder uit in een voorstel dat we aan u ter besluitvorming voorleggen.

Stap 5 - Middelen
Op basis van de herijkte doelen en het uitvoeringsprogramma met samenhangende projecten kunnen we de capaciteit en middelen in kaart brengen die nodig zijn voor de uitvoering. Bij de raming van middelen kijken we ook naar de dekking en betrekken we de nieuwe dekkingsbronnen vanuit uitkeringen van het Rijk (CDOKE, SPUK).

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): we brengen in beeld of het uitvoeringsprogramma past binnen de bestaande begroting of dat extra middelen nodig zijn. Als dat laatste het geval is werken we dit uit als besluit voor de raad bij stap 6.

Stap 6 – Narratief en rapportage
De oogst van het doorlopen proces leggen we vast in een rapportage met heldere doelstellingen en een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Hierbij ontwikkelen we ook een overkoepelend narratief (verhaal) waarin we het verhaal van de Nijkerkse energietransitie vertellen. Dit rapport dient als routekaart voor de uitvoering de komende jaren.

- Betrokkenheid raad (besluitvorming): het eindrapport en eventueel een dekkingsvoorstel leggen we ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad, het concept uitvoeringsprogramma sturen we tegelijkertijd ter kennisgeving mee.

4. Op welke manier wordt de samenleving hierbij betrokken? (participatie en besluitvorming)

Participatie van samenwerkingspartners en maatschappelijk middenveld (trede: adviseren/ co-produceren)
We willen onze participatie vooral inzetten op het betrekken van professionele samenwerkingspartners (denk aan de netbeheerder, woningcorporaties, het lokale bedrijfsleven, etc.) en organisaties uit het maatschappelijk middenveld. De reden is dat we samen met deze partijen de transitie naar een duurzaam Nijkerk vormgeven. We vinden het daarom belangrijk dat de gemeentelijke visie en plannen aansluiten op de doelen en inspanningen van onze partners. In het proces zorgen we voor drie momenten waarop zij met ons mee kunnen denken.

Beperkt inzet op inwonerparticipatie (trede: informeren/raadplegen)
De ervaring bij het opstellen van brede duurzaamheidsvisies leert dat de meeste inwoners hier niet of beperkt in geïnteresseerd zijn. Het gaat namelijk over langetermijndoelstellingen en (nog) niet over concrete projecten die mensen direct raken. Wel willen we inwoners vragen om goede ideeën met ons te delen via een online raadpleging. Het betrekken van inwoners geven we vervolgens na het opstellen van de visie en het uitvoeringsprogramma op projectniveau vorm bij de uitvoering.

5. Wanneer gaat wat gebeuren? (planning)
Het proces om te komen tot een actualisatie van de routekaart en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma neemt in totaal zo'n acht maanden in beslag. In onderstaande tabel hebben we een globale doorlooptijd per processtap weergegeven inclusief de bestuurlijke besluitvormingsmomenten:

NR	STAP	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	Q1 '25
1	Start										
2	Stand van zaken										
3	Visie/ambitie										
4	Uitvoeringsprogramma										
5	Middelen										
6	Narratief/rapportage										
	Besluitvorming										
	Betrokkenheid raad		*x*				*x*	*x*			*x*

Vervolg
Na verzending van deze raadsinformatiebrief doen we een voorstel aan de agendacommissie om een eerste beeldvormende avond te plannen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer drs. J.G. de Jager

de heer mr. drs. G.D. Renkema